

NAČRTOVANI PROGRAMI PREISKAV ZA UGOTAVLJANJE NAVZOČNOSTI ŠKODLJIVIH ORGANIZMOV RASTLIN

Primož PAJK¹, Alenka ZUPANČIČ², Erika OREŠEK³, Anita BENKO
BELOGLAVEC⁴, Simona PERME⁵

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Uprava Republike Slovenije za
varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, Ljubljana

Zgodnje odkritje škodljivih organizmov rastlin je nujno za zagotavljanje učinkovitega ukrepanja pri njihovem izkoreninjenju. Z rednim spremljanjem zdravstvenega stanja rastlin in načrtnim izvajanjem programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov se lahko zmanjša število ter obseg izbruhov škodljivih organizmov, ki pomenijo veliko tveganje za zdravje rastlin. Pravočasno odkrivanje škodljivih organizmov je zaradi skupnega trga pomembno tudi za celotno območje Evropske Unije. Zato nova Uredba (EU) 2016/2031 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja rastlin (UL L 317, z dne 23.11.2016, s. 4-104) predpisuje obvezne programe preiskav za vse karantenske škodljive organizme. Za pomoč pri izvajanju novih pravil je bila leta 2014 sprejeta Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 652/2014 o določbah za upravljanje odhodkov v zvezi s prehransko verigo, zdravjem in dobrobitjo živali ter v zvezi z zdravjem rastlin in rastlinskim razmnoževalnim materialom (UL L 189, z dne 27.6.2014, s. 1-32), ki državam članicam omogoča sofinanciranje programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov iz proračuna EU. Postopke vzorčenja in izvajanje diagnostičnih preiskav opredeljuje pred kratkim sprejeta Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 625/2017 o uradnem nadzoru. Na podlagi navedenih uredb Evropska Komisija sprejme delovni program s seznamom škodljivih organizmov, za katere se iz proračuna EU sofinancira programe preiskav. Direktor Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin z letnim Programom preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin določi škodljive organizme, ki so vključeni v program. Pri pripravi in izvajanju programa se upoštevajo znanstvena in strokovna dognanja ter druge ustrezne informacije v zvezi z biologijo in navzočnostjo zadevnih škodljivih organizmov. V programu sodelujejo nosilci javnih pooblastil s področja zdravstvenega varstva rastlin v Republiki Sloveniji, ki opravljajo zdravstvene preglede in vzorčenja rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov ter izvajajo laboratorijske preiskave zaradi diagnostike škodljivih organizmov. Za vsak program preiskave je določen koordinator, ki ima povezovalno in svetovalno vlogo ter pripravi vmesna in končna poročila na podlagi enotne evidence vpisov v informacijski sistem Evidenca o pojavih

269

¹ univ. dipl. inž. agr., Dunajska 22, SI-1000 Ljubljana, e-pošta: primo.z.pajk@gov.si

² dr. agr. znan., prav tam, e-pošta: a.zupancic@gov.si

³ mag. agr. znan., prav tam, e-pošta: erika.oresek@gov.si

⁴ univ. dipl. inž. agr., prav tam, e-pošta: anita.benko@gov.si

⁵ mag. agr. znan., prav tam, e-pošta: simona.perme@gov.si

in ugotovitvah škodljivih organizmov, kamor so vneseni podatki iz pregledov in vzorčenj ter podatki o laboratorijskih analizah. Javni del teh podatkov je objavljen na Fitosanitarnem prostorskem portalu Slovenije: <http://fito-gis.mko.gov.si/dat/Razm.htm>. Na podlagi te evidence so opredeljeni statusi škodljivih organizmov v Sloveniji. V letu 2017 se izvaja 44 programov preiskav, od teh 39 programov sofinancira EU v višini 75 %.

Gljučne besede: programi preiskav, status škodljivih organizmov rastlin, podatkovna baza, Fitosanitarni prostorski portal Slovenije

ABSTRACT

PLANNED SURVEY PROGRAMMES OF HARMFUL ORGANISMS

Early detection of harmful organisms of plants is of key importance for effective eradication. Regular monitoring of plant health status, and planned survey programmes for detecting the presence of harmful organisms, reduce the number and extent of outbreaks constituting a significant risk to plant health. Early detection of harmful organisms due to the Single Market is important for the entire territory of the European Union. New Regulation (EU) 2016/2031 on protective measures against pests of plants and amending and repealing certain acts in the field of plant health (OJ L 317, 23.11.2016, p. 4–104) requires mandatory survey programmes for all the quarantine pests. Regulation (EU) No. 652/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 laying down provisions for the management of expenditure relating to the food chain, animal health and animal welfare, and relating to plant health and plant reproductive material (OJ L 189, 27.6.2014, p. 1–32) was adopted as aid in implementing the survey programmes. It facilitates the Union co-financing of survey programmes conducted by the Member States. To this end, the European Commission adopts the work programme comprising the lists of harmful organisms involved in survey programmes. Within the Annual Survey Programme of Harmful Organisms, the Director General of the Administration for Food Safety, Veterinary Sector and Plant Protection (AFSVSPP) shall define the species of harmful organisms to be covered by the survey. These surveys shall take into account the recognized scientific and technical evidence and any other relevant information on the occurrence of harmful organisms. The survey programme involves all the institutions with public authorisations in plant health for conducting the health checks and sampling of plants, plant products and regulated articles, and laboratory testing for diagnosing harmful organisms. A coordinator shall be earmarked for each survey for the presence of a harmful organism, playing an interlinking and advisory role, and preparing the interim and final reports based on uniform records of entries made in the information system, "Records of occurrences and findings of harmful organisms". These records shall comprise all the data of surveys, sampling and laboratory analyses. Data made accessible to the general public are already published on the "Plant Health GIS Portal of Slovenia": <http://fito-gis.mko.gov.si/dat/Razm.htm>. In 2017, 44 survey programmes will be implemented and 39 thereof will be co-financed by the Union up to a level of 75 %.

270

Keywords: survey programme, status of pest, database, Plant Health GIS Portal of Slovenia

1 UVOD

Zdravje rastlin je zelo pomembno za kmetijsko pridelavo, gozdove, naravna in zasajena območja, naravne ekosisteme in biotsko raznovrstnost v Evropski Uniji (v nadaljevanju: EU). Odgovorni organ za zdravje rastlin v Sloveniji je od leta 2013 Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. V Sloveniji fitosanitarni inšpektorji in organizacije, ki jim je bilo podeljeno javno pooblastilo, redno izvajajo zdravstveni nadzor gojenih rastlin ter rastlin v predelavi in prodaji. Na območju EU potekajo aktivnosti za preprečevanje vnosa in širjenja ter posledično zatiranja škodljivih organizmov (v nadaljevanju: ŠO). Še zlasti strogo se nadzoruje vnos rastlin iz tretjih držav. Na območju EU deluje sistem obveščanja o prestrežbah in najdbah ŠO, ti. sistem EUROPHYT, ki omogoča ustrezno in pravočasno obveščanje med državami članicami glede možnih tveganj in o najdbah ŠO. Pretok informacij med državami članicami je zaradi skupnega trga pomemben za celotno območje EU. Pravočasno odkrivanje navzočnosti ŠO je nujno za hitro ukrepanje za njihovo izkoreninjenje, da ne povzročijo okoljske ali gospodarske škode.

Možnost zgodnjega odkritja je večja z načrtovano izvedbo programov preiskav ŠO. Pri njihovem načrtovanju in izvajanju sledimo mednarodnim standardom za fitosanitarne ukrepe (v nadaljevanju: ISPM standardi), sprejetih s strani IPPC (Mednarodna konvencija o varstvu rastlin). Osnovni ISPM standard pri načrtovanju programov preiskav je ISPM 6 »Smernice za spremljanje škodljivih organizmov«. Namen programov preiskav je predvsem ugotoviti navzočnost ali odsotnost ŠO na določenem območju (npr. v državi članici), na podlagi vizualnih pregledov rastlin oziroma vzorčenj zaradi suma ali na latentno navzočnost ŠO. To je tudi podlaga za določitev statusa ŠO na območju države ali dela države, ki je pomembna informacija za sprejem odločitev o ukrepih in potrjevanje izvoznih pošiljk rastlin. Status se določi na podlagi mednarodnega standarda ISPM št. 8 »Določitev statusa škodljivega organizma v določenem območju«. V primeru, da v programu preiskave ugotovimo odsotnost ŠO, je to tudi dokaz, da je bilo s pregledi deleža gostiteljskih rastlin potrjeno, da je država ali območje prosto ŠO. Program preiskave se vedno izvaja v določenem časovnem obdobju na vnaprej načrtovanih lokacijah, kjer se ugotavljajo značilnosti populacije ŠO.

Z rednim spremljanjem zdravstvenega stanja rastlin in načrtnim izvajanjem programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti ŠO se lahko zmanjša število ter obseg izbruhov ŠO, ki pomenijo veliko tveganje za zdravje rastlin.

2 ZAKONODAJA

Nova Uredba (EU) 2016/2031 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja rastlin (UL L 317, z dne 23.11.2016, s. 4-104) predpisuje obvezne programe preiskav za vse karantenske

škodljive organizme. Leta 2014 je bila sprejeta Uredba Evropskega parlamenta in Sveta št. 652/2014 o določbah za upravljanje odhodkov v zvezi s prehransko verigo, zdravjem in dobrobitjo živali ter v zvezi z zdravjem rastlin in rastlinskim razmnoževalnim materialom (UL L 189, z dne 27.6.2014, s. 1–32), ki državam članicam omogoča sofinanciranje programov preiskav navzočnosti ŠO iz proračuna EU. Na podlagi navedene uredbe Evropska komisija sprejme delovni program s seznamom ŠO (Preglednica 2), za katere je v določenem letu mogoče pridobiti sofinanciranje EU. V uredbi so v členih 19-24 opredeljeni postopki za pridobitev EU sredstev in upravičeni stroški, ki jih države članice lahko uveljavljajo pri izvedbi programov preiskav za ŠO, ki so navedeni v delovnem programu. V letu 2017 pa je bila sprejeta še Uredba o uradnem nadzoru (UL L 95, z dne 7.4.2017, str. 1–142), ki določa pravila za nacionalne in referenčne laboratorije ter opredeljuje redno spremljanje zdravstvenega varstva rastlin.

Z letnim Programom preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin generalni direktor Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljevanju: letni program) določi ŠO, ki so vključeni v program v določenem letu. Pri pripravi in izvajanju letnega programa se upoštevajo znanstveni in strokovni dokazi ter vse druge ustrezne informacije v zvezi z biologijo in navzočnostjo zadevnih škodljivih organizmov. Letni program za leto 2017 je sestavljen iz dveh delov. Prvi del vsebuje programe preiskav, ki so pomembni za celotno EU, in se izvajajo v skladu z Izvedbenim sklepom Komisije št. C 2465/2016 z dne 18.8.2016 o sprejetju delovnega programa za leti 2017 in 2018 za izvajanje programov preiskav na škodljive organizme. Za izvajanje programov preiskav za te ŠO v letih 2017 in 2018 je možno pridobiti sofinanciranje EU. Drugi del vsebuje programe preiskav, ki so pomembni za zdravje rastlin v Sloveniji (t.i. nacionalni programi preiskav), teh programov preiskav EU ne sofinancira.

V Sloveniji je izvedba programov preiskav opredeljena v Zakonu o zdravstvenem varstvu rastlin (UL RS, št. 62/2007, 36/2010 in 40/2014-ZIN-B) (v nadaljevanju: zakon) ter v Pravilniku o varovanih območjih in izvajanju uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih (Uradni list RS, št. 91/03, 82/05, 85/2010 in 94/13). Zakon določa pravila za zagotavljanje zdravja rastlin in zahteve v zvezi s preprečevanjem vnosa in širjenja ter zatiranjem ŠO, ki lahko povzročijo poleg velikih negativnih gospodarskih učinkov na kmetijsko pridelavo in gozdarstvo, tudi resne negativne vplive na naravo in biotsko raznovrstnost.

Za določene ŠO, npr. fitoftorno sušico vejic (*Phytophthora ramorum*), se programi preiskav izvajajo tudi zaradi zahtev, ki so opredeljene v Izvedbenih sklepih EU. Za nekatere škodljive organizme, npr. hrušev ožig (*Erwinia amylovora*), se program preiskave izvaja zaradi ohranitve statusa varovanega območja v Sloveniji.

V letu 2017 se izvaja 44 programov preiskav. Od teh je 39 programov preiskav sofinanciranih s strani Evropske Unije v višini 75 %. Programe preiskav ŠO izvajajo nosilci javnih pooblastil ob koordinaciji Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Za vsak program preiskave je določen koordinator, ki vsebinsko uskladi pripravo programa in ima povezovalno in svetovalno vlogo. Koordinator poskrbi tudi za pripravo vmesnih in končnih poročil o izvedbi programa

preiskave. Pooblašчени izvajalci, ki so vključeni v posamezne programe preiskav (preglednica 1), jemljejo vzorce rastlin, rastlinskih proizvodov in nadzorovanih predmetov. Z vizualnimi pregledi in vzorčenjem je pokrito celotno območje Slovenije, zato je načrtovanje prilagojeno teritorialni razdelitvi po območjih delovanja javne službe (slika 3).

Preglednica 1: Pooblašчени izvajalci na področju zdravstvenega varstva rastlin.

KIS-OVR	Kmetijski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo rastlin
KIS-SUP	Kmetijski inštitut Slovenije, Služba za uradno potrjevanje
IHPS	Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije
KGZS-GO	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica
KGZS-NM	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto
KGZS-MB	Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Maribor
GIS	Gozdarski inštitut Slovenije
NIB	Nacionalni inštitut za biologijo
BF	Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
BF-G	Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije

3 IZVEDBA

273

V zadnjih dveh letih je izvedba programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti ŠO rastlin vezana na sofinanciranje s strani EU. Sicer pa programe preiskav v Sloveniji izvajamo že vsaj od uveljavitve zakona.

Podlaga za izvajanje programov preiskav za ugotavljanje navzočnosti ŠO rastlin je letni program. V njem so določeni ŠO, ki so vključeni v izvedbo. Finančni okvir izvajanja letnega programa je opredeljen v strokovnih nalogah s področja zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 2: Seznam ŠO, ki so v Sloveniji v obdobju 2017-2018 vključeni v izvedbo programov preiskav glede na prioriteto skupino tveganj (EU so-financiranje) in po nacionalnih prioritetah.

SKUPINA	A: ŠO iz seznamov I.A.I in I.A.II Direktive Sveta 2000/29/ES
1	<i>Agrilus anxius</i>
2	<i>Agrilus planipennis</i>
3	<i>Aleurocanthus</i> sp.
4	<i>Anthonomus eugeni</i>
5	<i>Atropellis</i> spp.
6	<i>Dacus dorsalis</i>
7	<i>Dendrolimus sibiricus</i>
8	<i>Diaporthe vaccinii</i>
9	<i>Erwinia stewartii</i>
10	<i>Monochamus</i> spp. (neevropski)
11	<i>Pissodes</i> spp. (neevropski)
12	<i>Pterandrus rosa</i>
13	<i>Rhagoletis fausta</i>
14	<i>Scirtothrips</i> spp.

SKUPINA	B: ŠO, za katere je obvezna izvedba nujnih ukrepov na podlagi izvedbenih sklepov Komisije
1	<i>Anoplophora chinensis</i>
2	<i>Anoplophora glabripennis</i>
3	<i>Bursaphelenchus xylophilus</i>
4	<i>Epitrix cucumeris</i> , <i>Epitrix papa</i> , <i>Epitrix subcrinita</i> in <i>Epitrix tuberis</i>
5	<i>Gibberella circinata</i>
6	<i>Pomacea</i> spp.
7	<i>Pseudomonas syringae</i> pv. <i>actinidiae</i>
8	<i>Xylella fastidiosa</i>
SKUPINA	C: ŠO, zaradi katerih lahko nastanejo gospodarske ali okoljske posledice v EU in ŠO, ki predstavljajo tveganje vnosa iz tretjih držav
1	<i>Clavibacter michiganensis</i> ssp. <i>sepedonicus</i>
2	<i>Eotetranychus lewisi</i>
3	<i>Globodera pallida</i>
4	Fitoplazma Grapevine flavescence dorée
5	<i>Popilia japonica</i>
6	<i>Ralstonia solanacearum</i>
7	Tomato leaf curl New Delhi virus (ToLCNDV)
SKUPINA	D: ŠO, ki niso na seznamih Direktive Sveta 2000/29/ES, vendar predstavljajo neposredno nevarnost za zdravje rastlin
1	<i>Agrilus auroguttatus</i>
2	<i>Aromia bungii</i>
3	Candidatus <i>Liberibacter solanacearum</i>
4	<i>Geosmithia morbida</i> in prenašalec <i>Pityophthorus juglandis</i>
5	Citrus bark cracking viroid (CBCVd) in Hop Stunt Viroid (HSVd)
6	<i>Polygraphus proximus</i>
7	<i>Scaphoideus titanus</i>
8	<i>Thaumatotibia leucotreta</i>
9	<i>Thrips setosus</i>
10	<i>Xylosandrus crassiusculus</i>
ŠO, določeni na nacionalnem nivoju	
1	<i>Phytophthora ramorum</i>
2	<i>Gnomoniopsis smithogilyi</i>
3	<i>Erwinia amylovora</i>
4	<i>Meloidogyne ethiopica</i>
5	<i>Ceratocystis platani</i>

274

Pri izvedbi se upoštevajo znanstveni in strokovni dokazi ter vse druge ustrezne informacije v zvezi z navzočnostjo spremljanih ŠO, zlasti pa:

- biologija ŠO: patogen, gostiteljska rastlina in vektor,
- status ŠO: odsoten/navzoč (patogen),
- metode ugotavljanja: načrtovani vizualni pregledi/vzorčenja, vabe (RLP, feromonske),
- lokacija: območja izvajanja, mesta/enote pridelave, pregledana površina,
- identifikacija tveganja: največje/srednje/majhno tveganje,
- izvedba: koordinacija, vodenje podatkovne baze, obveščanje in poročanje.

Program preiskave je izdelan za posamezen ŠO in razdeljen na dva vsebinska sklopa. V prvem sklopu (splošni del) se opredeli uvrstitev ŠO v karantenske sezname, navedba pravne podlage, cilje in kazalnike, območje in status in časovno obdobje

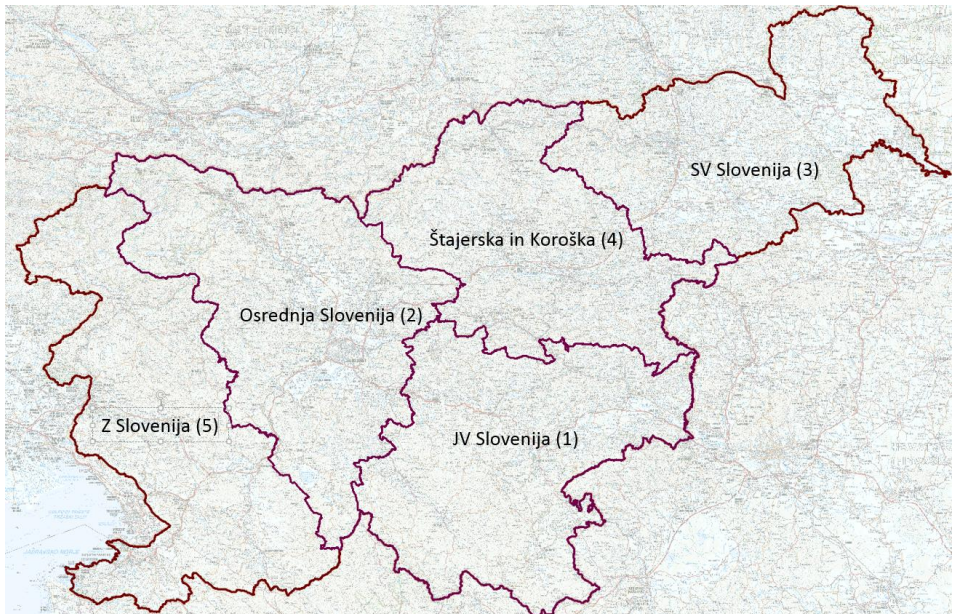
izvajanja. Drugi sklop (izvedbeni del) vsebuje biologijo ŠO, koordinacijo in izvajalce, časovno in lokacijsko izvedbo. Pomemben del je opredelitev lokacije pregleda, ki je vezana na stopnjo tveganja in predmet preiskave (npr. gostiteljska rastlina, voda, zemlja) ter tip lokacije (njiva, gozd, gozdna/okrasna drevesnica, vrt, rastlinjak, oljčnik, nasad, park, vinograd, skladišče, skladišče (semenski krompir), voda, skladišče lesenega pakirnega materiala). V tem delu je natančno opisan postopek izvedbe zdravstvenih pregledov in vzorčenj ter diagnostičnih preiskav.

V programu preiskave je zdravstveni pregled rastlin opredeljen kot vizualni pregled ene lokacije za določen ŠO na določen datum. Vizualni pregled, kjer je to ustrezno, lahko vključuje tudi vzorčenje oziroma pregled pasti ali rumenih lepljivih plošč.

Lokacija je opredeljena kot:

- GERK ali parcela ali gozdni odsek,
- več GERK-ov ali parcel ali gozdnih odsekov,
- točka na določenem poligonu (npr. naselje, park, močvirni ekosistem, jezero...), pri čemer se uporablja x,y koordinata: GPS koordinata ali naslov ali določitev koordinat iz karte (npr. parki, vrtovi, druge javne in zasebne površine, varovalni pas drevesnice/matičnega nasada, brežine,...),
- točka pregleda (x,y koordinata): GPS koordinata ali naslov ali pa so koordinate določene iz karte.

275

Slika 1: Območja delovanja javne službe zdravstvenega varstva rastlin v Sloveniji.

4 PODATKOVNA BAZA IN POROČANJE

Podatkovna baza pregledov in vzorčenj v okviru programa preiskav se vodi v enotni aplikaciji UVH-apl, ki omogoča evidentiranje podatkov iz pregledov in vzorčenj in je na področju zdravja rastlin aplikacija Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, v katero se vpisujejo posamezni pregledi in analize. Evidentiranje v podatkovno bazo je podlaga za izplačilo zahtevkov in za pripravo poročil za Evropsko komisijo, zato morajo biti vnosi točni in pravočasni ter ustrezno dokumentirani.

Na podlagi zbirk podatkov o gostiteljskih rastlinah, evidentiranih pregledov in vzorčenj v preteklih letih in ocen tveganj se pripravi zemljevid za namen načrtovanja pregledov. Podatki o izsledkih iz programov preiskav so neposredno dostopni na Fitosanitarnem prostorskem portalu Slovenije: <http://fito-gis.mko.gov.si/dat/Razm.htm>.

V podatkovni bazi se vodijo naslednji podatki:

- število pregledov,
- število odvzetih vzorcev,
- število pasti,
- število analiz,
- organizacija, ki izvaja pregled,
- ime in priimek preglednika,
- datum pregleda,
- kraj pregleda,
- lokacija pregleda,
- vrsta pregledanega objekta,
- ocenjena velikost pregledanega poligona ali število pregledanih dreves/sadik/podlag,
- koordinate ali (in) poligon: GERK, parcela (parcelna številka/katastrska občina) ali gozdni odsek,
- lastnik oz. imetnik objekta (ob primeru najdbe),
- izvor materiala (ob uvozu).

Pri poročanju EU in pripravi analiz tveganja ob najdbah ŠO se uporabljajo podatki iz uradnih evidenc:

- trajni nasadi, FITO/SEME register, register kmetijskih gospodarstev,
- podatki iz predhodnih programov preiskav,
- statistični podatki,
- podatki s strani Evropske in Mediteranske organizacije za varstvo rastlin (EPPO), EUROPHYT in TRACES,
- podatki iz drugih držav članic o najdbah ŠO,
- znanstvena literatura,
- podatki o trgovskih poteh.

Informacije glede preiskav ŠO, ki jih financira EU so dostopni na strani:
https://ec.europa.eu/food/funding/plant-health/survey-programmes_en.

5 SKLEPI

Izvedba programov preiskav v Sloveniji omogoča načrtovano in sistematično ugotavljanje ŠO z namenom ugotovitve odsotnosti ali navzočnosti in zgodnjega odkrivanja ŠO, v primeru najdbe pa hitrega ukrepanja z namenom izkoreninjenjem oziroma preprečevanja širjenja. V načrtovanje programov preiskav lahko vključujemo različne podatkovne baze, kot npr. podatke iz registra kmetijskih gospodarstev, letne prijave pridelave, podatke iz neposrednih plačil, podatke iz lesnih zalog in druge. Velik pomen izvajanja programov preiskav na področju zdravja rastlin je v zadnjih letih zaradi skupnega trga ugotovila tudi EU in s sofinanciranjem posameznih programov preiskav finančno pomaga državam članicam za njihovo izvedbo.

6 ZAHVALA

Zahvaljujemo se koordinatorjem in izvajalcem programov preiskav.

7 LITERATURA

277

Pravilnik o varovanih območjih in izvajanju uradnih sistematičnih raziskav na posebno nadzorovanih območjih (UL RS 91/03, 82/05, 85/2010 in 94/2013).

Survey Programme (2017): https://ec.europa.eu/food/funding/plant-health/survey-programmes_en

UVHVVR, 2017. Programi preiskav za ugotavljanje navzočnosti škodljivih organizmov rastlin za leto 2017. 356 str.

Zakon o zdravstvenem varstvu rastlin (Uradni list RS, št. 45/2001, 45/2004-ZdZPKG, 86/2004, 61/2006-ZDru-1, 40/2007, 62/2007-ZZVR-1-UPB2, 36/2010 in 40/14 - ZIN-B).

Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L št. 317, 23. november 2016)

Uredba (EU) št. 652/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o določbah za upravljanje odhodkov v zvezi s prehransko verigo, zdravjem in dobrobitjo živali ter v zvezi z zdravjem rastlin in rastlinskim razmnoževalnim materialom, spremembi direktiv Sveta 98/56/ES, 2000/29/ES in 2008/90/ES, uredb (ES) št. 178/2002, (ES) št. 882/2004 in (ES) št. 396/2005 Evropskega parlamenta in Sveta, Direktive 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi sklepov Sveta 66/399/EGS in 76/894/EGS ter Odločbe Sveta 2009/470/ES (UL L, št. 189, 27. junij 2014)